

ระบบเสียงภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ยุทธิชัย อุปการดี¹

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเสียงภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระบบเสียงภาษาไทยพวนประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-/ , /t-/ , /c-/ , /k-/ , /ʔ-/ , /p^h-/ , /t^h-/ , /k^h-/ , /b-/ , /d-/ , /m-/ , /n-/ , /ŋ-/ , /ɲ-/ , /l-/ , /f-/ , /s-/ , /h-/ , /w-/ , และ /j-/ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำจำนวน 1 หน่วยเสียง ได้แก่ /khw-/ หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายจำนวน 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p/ , /-t/ , /-k/ , /-ʔ/ , /-m/ , /-n/ , /-ŋ/ , /-w/ , /-j/ หน่วยเสียงสระ จำนวน 21 หน่วยเสียง ได้แก่ /i/ , /i:/ , /e/ , /e:/ , /ɛ/ , /ɛ:/ , /u/ , /u:/ , /ə/ , /ə:/ , /a/ , /a:/ , /u/ , /u:/ , /o/ , /o:/ , /ɔ/ , /ɔ:/ , /ia/ , /ua/ , /ua/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จำนวน 5 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

คำสำคัญ: ระบบเสียง ภาษาถิ่น ไทยพวน บ้านหมี่ ลพบุรี

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีเมล: yutthichai.u@ku.th

² รองศาสตราจารย์ ดร.,ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล:

wilaisak.k@ku.th

Phonology of Thai Phuan in Hinpak Sub-District, Banmi District, Lopburi Province

Yutthichai Uppakandee³

Wilaisak Kingkham⁴

Abstract

The purpose of this research is to study the phonology of Thai-Phuan in Hinpak sub-district, Banmi district, Lopburi province. It was found that there are twenty single consonant phonemes namely; /p-/ , /t-/ , /c-/ , /k-/ , /ʔ-/ , /p^h-/ , /t^h-/ , /k^h-/ , /b-/ , /d-/ , /m-/ , /n-/ , /ŋ-/ , /ɲ-/ , /l-/ , /f-/ , /s-/ , /h-/ , /w-/ , and /j-/. There is one diphthong consonant phoneme namely; /khw-/. There are nine final consonant phonemes namely; /-p/ , /-t/ , /-k/ , /-ʔ/ , /-m/ , /-n/ , /-ŋ/ , /-w/ , /-j/. There are twenty-one vowel phonemes namely; /i/ , /i:/ , /e/ , /e:/ , /ɛ/ , /ɛ:/ , /ɯ/ , /ɯ:/ , /ə/ , /ə:/ , /a/ , /a:/ , /u/ , /u:/ , /o/ , /o:/ , /ɔ/ , /ɔ:/ , /ia/ , /wa/ , /ua/. There are five tone phonemes namely; mid-level, low-falling, high-falling, high-rising, and low-rising.

Keywords: Phonology, dialect, Thai-Phuan, Banmi, Lopburi

³ Student of Master of Arts Program in Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

E-mail : yutthichai.u@ku.th

⁴ Associate Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University. E-mail: wilaisak.k@ku.th

บทนำ

ไทยพวนเป็นคำที่ใช้ในช่วงที่ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทยซึ่งเดิมเริ่มแรกเรียกกันว่า “พวน” หมายถึง กลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานในแขวงเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเวียดนาม ที่ได้ชื่อว่า “พวน” เพราะเมืองเชียงขวางมีน้ำไหลผ่านชื่อว่า “แม่น้ำพวน” จึงเรียกตามชื่อธรรมชาติ (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2562: 5) คนไทยพวนที่อพยพเข้ามาอยู่บนผืนแผ่นดินไทย สืบลูกหลานเหลนกันต่อมาตราบเท่าทุกวันนี้มีอยู่กันจำนวนมาก มีการบันทึกหลักฐานจดจำ คงจะเริ่มอพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรีเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ตอนต้นและตอนกลางจากรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 กลุ่มชาวไทยพวนที่ตั้งหลักแหล่งมั่นคง มีอาชีพมั่นคงและมีลูกหลานสืบกันมามากมาย มีหลักแหล่งที่อยู่ตามภาคต่าง ๆ เช่น ภาคกลาง จังหวัดลพบุรี อำเภอบ้านหมี่ นับเป็นอำเภอที่มีคนไทยพวนมากที่สุดทั้งประเทศไทย เพราะที่สืบถามดูหลักฐานแล้วมีคนไทยพวนเกือบทั้งอำเภอ เกือบทุกตำบล มีตามหมู่บ้านเหล่านี้ คือ บ้านกลาง บ้านหัวเขา บ้านสว่างอารมณ์ บ้านเชียงงา บ้านกล้วย บ้านทราย บ้านมะขามเอน เป็นต้น (โพธิ์ แชมลำเจียก, 2537: 20-21)

โพธิ์ แชมลำเจียก (2537: 5-17) กล่าวว่า กลุ่มไทยพวนบ้านหินปักตามประวัติศาสตร์ว่าพากันอพยพลงมาราวปี พ.ศ. 2300 มีการเริ่มสร้างวัดอันถือว่าเป็นศูนย์กลางขึ้นที่วัดหินปักใหม่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีหัวหน้าชาวไทยพวน ที่ได้รับการแต่งตั้งมาแต่นครเวียงจันทน์ มีนามว่า พระยาวิทาน ได้นำชาวบ้านจัดสร้างวัดนี้ในปี 2300 และทางฝ่ายสงฆ์มีอาชญาตุ้ยเป็นประธาน ซึ่งทั้งฝ่ายฆราวาสและฝ่ายสงฆ์ดังกล่าวเป็นคนเผ่าไทยพวนชนานแต่ดั้งเดิม จะเห็นได้ว่าตำบลหินปักนี้มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวไทยพวนอย่างยาวนาน ชาวบ้านในพื้นที่มีการใช้ภาษาไทยพวนสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เรื่องเดชนั่นเชื่อนชติย์ (2531: 138-139) อธิบายว่า ภาษาไทยพวน หรือ ไทพวน (Thai Phuan) เป็นภาษาไทยถิ่นหนึ่งของภาษาตระกูลไท คนไทยในภาคกลางนิยมเรียกภาษานี้ว่า “ภาษาลาวพวน” ผู้พูดภาษานี้เดิมอยู่ที่เมืองพวน แขวงเชียงขวาง ประเทศลาว

ได้อพยพมาอยู่ในประเทศไทยหลายร้อยปีมาแล้ว ผู้พูดภาษาไทยพวนในประเทศไทยมีจำนวนเท่าไรไม่มีการสำรวจ แต่คาดว่าจะมีผู้พูดภาษานี้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านคน เพราะครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด คือ จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร อุทัยธานี พิจิตร ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี อ่างทอง เพชรบุรี สุพรรณบุรี ทางภาษาตะวันออกเฉียงเหนือมีที่จังหวัดเลย อุตรธานี และหนองคาย ส่วนในภาคเหนือมีที่จังหวัดแพร่ นอกจากจังหวัดต่าง ๆ ดังกล่าวยังพบว่ามีชาวไทยพวนอยู่กระจัดกระจายในจังหวัดอื่น ๆ อีก เช่น ที่บ้านปากฝาง จังหวัดน่าน ที่ปึกธงชัย นครราชสีมา ราชบุรี และพิษณุโลกอีกด้วย

ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมามีผู้สนใจศึกษาระบบเสียงในภาษาไทยพวนจำนวนมาก เช่น ทศไฉน อารมณฺ์สุข (2521) ศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนและภาษาไทยมาตรฐาน โดยศึกษาภาษาที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก รัชณี ศรีสุวรรณ (2527) ศึกษาลักษณะภาษาไทยพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบคำลักษณะโครงสร้างวลีและประโยคในภาษาไทยพวน พรเพ็ญ ต้นประเสริฐ (Pornpen, 2003) ศึกษาเรื่องการจัดกลุ่มภาษาพวนในประเทศไทย: ศึกษาจากระบบเสียงวรรณยุกต์ และศิริชัย หอมดวง (2559) ศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี แต่ในบทความวิชาการฉบับนี้จะนำเสนอระบบเสียงภาษาไทยพวนตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐานจากการสัมภาษณ์ ผู้บอกภาษา ณ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ของยุทธชัย อุประการดี และคณะ (2565) เพื่อให้ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้ได้ทราบรายละเอียดของระบบเสียงภาษาไทยพวนจากพื้นที่ดังกล่าวว่าในปัจจุบันนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร และข้อมูลในบทความฉบับนี้อาจจะเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศาสตร์ด้านนี้นำไปศึกษาวิจัยต่อไปได้ในอนาคต

ระบบเสียงภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ระบบเสียงภาษาไทยพวนประกอบด้วยระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ (Consonant System)

ระบบเสียงพยัญชนะประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ และหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ดังนี้

1.1 ระบบเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

ในภาษาไทยพวน มีจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-/ , /t-/ , /c-/ , /k-/ , /ʔ-/ , /p^h-/ , /t^h-/ , /k^h-/ , /b-/ , /d-/ , /m-/ , /n-/ , /ŋ-/ , /ŋ-/ , /l-/ , /f-/ , /s-/ , /h-/ , /w-/ , และ /j-/ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียง พยัญชนะต้น	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
1. /p-/	ปะ	[pàʔ]	ปาก
2. /t-/	เต่า	[tàw]	เต่า
3. /c-/	ใจ	[cǎj]	ใจ
4. /k-/	แก้ว	[ké:w]	แก้ว
5. /ʔ-/	เอ๋ว	[ʔé:w]	เอ๋ว
6. /p ^h -/	พาน	[pja:n]	พาน
7. /t ^h -/	ทวด	[thúat]	ทวด
8. /k ^h -/	คอ	[kho:]	คอ
9. /b-/	ใบ	[baj]	ใบ
10. /d-/	ดาบ	[dà:p]	ดาบ
11. /m-/	มีด	[mu ^h t]	มีด
12. /n-/	หน้า	[nà:]	หน้า
13. /ŋ-/	เงาะ	[ŋóʔ]	เงาะ

หน่วยเสียง พยัญชนะต้น	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
14. /ŋ-/	ญ่าง	[ŋâ:ŋ]	เดิน
15. /l-/	ลา	[la:]	ลา
16. /f-/	ฟ้า	[fá:]	ฟ้า
17. /s-/	สะ	[sàʔ]	สาก
18. /h-/	แห	[hɛ:]	แห
19. /w-/	วัด	[wát]	วัด
20. /j-/	แย้	[jɛʔ]	แย้

จากตารางที่ 1 พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยพวนมีจำนวน 20 หน่วยเสียง เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่เกิดที่เพดาน /ŋ-/ ซึ่งหน่วยเสียงนี้มีในภาษาไทยมาตรฐานแต่ไม่ได้มีการใช้อย่างเด่นชัด ในขณะที่เดียวกันภาษาไทยมาตรฐานมีหน่วยเสียง /ch-/ และ /r-/ แต่หน่วยเสียงเหล่านี้ไม่มีในภาษาไทยพวน ซึ่งหน่วยเสียงเหล่านี้มีลักษณะการปฏิภาคกันระหว่างภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

1. /s-/ ปฏิภาคกับ /ch-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/sáw/	/cháw/	เข้า
/sí:/	/chí:/	ชี้

2. /h-/ ปฏิภาคกับ /r-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/hó:n/	/ró:n/	ร้อน
/hôm/	/rôm/	ร่วม

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่า ระบบเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยพวนมีเสียงปฏิภาคจำนวน 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /s-/ ปฏิภาคกับ /ch-/ และ /h-/ ปฏิภาคกับ /r-/ ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว /s-/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ฐานฟันและปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ปฏิภาคกับ /ch-/ เป็นพยัญชนะระเบิด ฐานเพดานแข็ง ไม่ก้อง มีลม และเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว /h-/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ฐานเส้นเสียง เสียงไม่ก้อง ปฏิภาคกับ /r-/ เป็นพยัญชนะรัวลิ้น ฐานฟัน และปุ่มเหงือก เสียงก้อง

1.2 ระบบเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาไทยพวน พบเพียง 1 หน่วยเสียง นั่นคือ /khw-/ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียง พยัญชนะต้นควบกล้ำ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียง แสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/khw-/	ขวาน	[khwǎ:n]	ขวาน

จากตารางที่ 2 พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำมีเพียง 1 หน่วยเสียงคือ /khw-/ ส่วนหน่วยเสียงควบกล้ำ /pr-/ /phr-/ /pl-/ /phl-/ /tr-/ /kr-/ /khr-/ /kl-/ /khl-/ /kw-/ มีในภาษาไทยมาตรฐานแต่ไม่มีในภาษาไทยพวน ซึ่งหน่วยเสียงเหล่านี้ มีลักษณะการปฏิภาคกันระหว่างภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

1. /p-/ ปฏิภาคกับ /pr-/ /pl-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/pò:t/	/prò:t/	โปรด
/pè:t/	/prè:t/	เปรต

/pɛːŋ/	/prɛːŋ/	แปรง
/pùak/	/plùak/	เปลือก
/paː/	/plaː/	ปลา
/pùːk/	/plùːk/	ปลุก

2. /ph-/ ปฏิภาคกับ /phr-/ /phl-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/phík/	/phrik/	พริก
/pháʔ/	/phráʔ/	พระ
/phom/	/phrom/	พรม
/pheːŋ/	/phleːŋ/	เพลง
/phuː/	/phluː/	พลู
/phàk/	/phlàk/	ผลึก

3. /t-/ ปฏิภาคกับ /tr-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/tùat/	/trùat/	ตรวจ
/ton/	/tron/	ตรง
/tɛː/	/trɛː/	เตร

4. /k-/ ปฏิภาคกับ /kr-/ /kl-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/kàːp/	/kràːp/	กราบ
/kɔːŋ/	/kroːŋ/	กรอง
/kɔːŋ/	/kloːŋ/	กลอง
/káː/	/kláː/	กล้า
/kwa/	/klwa/	เกลือ

5. /kh-/ ปฏิภาคกับ /khl-/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/khɔːŋ/	/khlɔːŋ/	คลอง
/khaːn/	/khlaːn/	คลาน
/khum/	/khlum/	คลุม

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระบบเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยพวนมีเสียงปฏิภาคจำนวน 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-/ ปฏิภาคกับ /pr-/ /pl-/ /ph-/ ปฏิภาค กับ /phr-/ /phl-/ /t-/ ปฏิภาคกับ /tr-/ /k-/ ปฏิภาคกับ /kr-/ /kl-/ และ /kh-/ ปฏิภาคกับ /khl-/ ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ พยัญชนะต้น /p-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานริมฝีปาก เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับ หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /p+r หรือ l/, พยัญชนะต้น /ph-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานริมฝีปาก เสียงไม่ก้อง มีลม ปฏิภาคกับหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /ph+r หรือ l /, พยัญชนะต้น /t-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานฟันและปุ่มเหงือก เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /t+r/, พยัญชนะต้น /k-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /k+r หรือ l/ และพยัญชนะต้น /kh-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน เสียงไม่ก้อง มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /kh+l/

1.3 ระบบเสียงพยัญชนะท้าย หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวนมีจำนวน 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-w/ และ /-j/ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วย เสียง	ความหมาย
1. /-p/	ตบ	[tòp]	ตบ
2. /-t/	ตัด	[tət]	ตัด
3. /-k/	ลูก	[lɔk]	ลูก
4. /-ʔ/	แพะ	[phéʔ]	แพะ
5. /-m/	พอม	[phəm]	พอม
6. /-n/	เทียน	[thian]	เทียน
7. /-ŋ/	ลุง	[thŋ]	ลุง
8. /-w/	ยาว	[ja:w]	ยาว
9. /-j/	หอย	[hɔ:j]	หอย

จากตารางที่ 3 พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวนมีจำนวน 9 หน่วยเสียงเหมือนกับภาษามาตรฐาน นอกจากนี้พบว่า คำที่มีเสียงพยัญชนะท้าย /-k/ ที่ประสมด้วยหน่วยเสียงสระ /a:/ ในภาษาไทยพวนจะออกเสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ แสดงให้เห็นว่ามีการปฏิภาคเสียงกัน ดังนี้

/-ʔ/ ที่ประสมด้วยเสียงสระ /a:/ ปฏิภาคกับ /-k/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/pàʔ/	/pà:k/	ปาก
/sàʔ/	/sà:k/	ซาก
/ma`ʔ/	/mà:k/	หมาก

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระบบเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวน มีเสียงปฏิภาคจำนวน 1 เสียง ได้แก่ /-ʔ/ ที่ประสมด้วยเสียงสระ /a:/ ปฏิภาคกับ /k/ กล่าวคือ เสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ เป็นพยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเส้นเสียง เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะท้ายเสียง /-k/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน

เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม และมีข้อสังเกตว่าที่พบเฉพาะในคำที่ประสมด้วยสระ /a:/ เนื่องจากมีข้อจำกัดของข้อมูลที่น่าไปสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่มีคำศัพท์ไม่ครอบคลุมทั้งหมด

2. ระบบเสียงสระ (Vowel System)

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงสระจำนวน 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียง สระเสียงยาว 9 หน่วย และสระประสม 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /i/, /i:/, /e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/, /ɯ/, /ɯ:/, /ə/, /ə:/, /a/, /a:/, /u/, /u:/, /o/, /o:/, /ɔ/, /ɔ:/, /i:a/, /ɯ:a/, /u:a/ ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
1. i	บิน	[bin]	บิน
2. i:	ผี	[phĩ:]	ผี
3. e	เจ็ด	[cèt]	เจ็ด
4. e:	เณร	[ne:n]	เณร
5. ɛ	แปะ	[pɛʔ]	แปะ
6. ɛ:	แสบ	[sɛ:p]	แสบ
7. ɯ	ถึง	[thũŋ]	ถึง
8. ɯ:	มือ	[mɯ:]	มือ
9. ə	เปอะ	[pəʔ]	แกงเปรอะ
10. ə:	เปิด	[pə:t]	เปิด
11. a	กัด	[kàt]	กัด
12. a:	ป่า	[pâ:]	ป่า
13. u	ลุง	[luŋ]	ลุง
14. u:	ตู้	[tũ:]	ตู้
15. o	โต๊ะ	[tóʔ]	โต๊ะ
16. o:	โบสถ์	[bò:t]	โบสถ์

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
17. ๑	เกาะ	[kòʔ]	เกาะ
18. ๑:	สอง	[sǒ:ŋ]	สอง
19. ia	เขี้ยว	[khǐaw]	สี่เขี้ยว
20. ua	เสื่อ	[suǎa]	เสื่อ
21. ua	จั่ว	[ŋua]	จั่ว

จากตารางที่ 4 พบว่าหน่วยเสียงสระในภาษาไทยพวนมีจำนวน 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น 9 เสียง เสียงยาว 9 เสียง และสระประสม 3 เสียง เท่ากับ ภาษาไทยมาตรฐาน แต่เสียงสระ /u:/, /u:/ ในภาษาไทยพวนที่พยางค์ท้ายเป็น /-t/, /p-/ ออกเป็นเสียงสระ /u/, /u:/, เสียงสระ /a:/ ที่พยางค์ท้ายเป็นเสียง /-p/ ออกเป็นเสียง /a/ เสียงสระ /u/ บางคำเป็นเสียงสระ /o/ และเสียงสระ /u/ บางคำเป็นเสียงสระ /ə/ ซึ่งหน่วยเสียงเหล่านี้มีลักษณะการปฏิภาคกันระหว่างภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

1. /u:/ ปฏิภาคกับ /u/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/luk/	lú:k	ลูก

2. /o/ ปฏิภาคกับ /u/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/thôŋ/	/thûŋ/	ทุ่ง

3. /u/ ปฏิภาคกับ /u:/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/khúp/	/khú:p/	คืบ

4. /a/ ปฏิภาคกับ /a:/

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
------------	----------------	----------

ตารางที่ 5 แสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยพวน

หน่วยเสียง วรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียง แสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
กลาง-ระดับ	ไม่มี	ลุง	[luŋ]	ลุง
ต่ำ-ตก	/ ˘ /	ไก่	[káj]	ไก่
สูง-ตก	/ ˆ /	แม่	[mɛː]	แม่
สูง-ขึ้น	/ ˊ /	น้ำ	[náː]	น้ำ
ต่ำ-ขึ้น	/ ˊ̃ /	หวาน	[wǎn]	หวาน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีจำนวนเท่ากับภาษาไทยมาตรฐาน และในภาษาทั้งสองมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นปฏิภาคกัน ดังนี้

1. / ˊ̃ / ปฏิภาคกับ กลาง-ระดับ

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/cǎj/	/caj/	ใจ

2. / ˊ / ปฏิภาคกับ / ˆ /

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/kɛːw/	/kɛːw/	แก้ว

3. / ̀ / ปฏิภาคกับ / ˆ /

ภาษาไทยพวน	ภาษาไทยมาตรฐาน	ความหมาย
/phò:/	/phô:/	พ่อ
/ʔá:j/	/ʔâ:j/	อ้าย
/nà:/	/nâ:/	หน้า

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยพวน มีการปฏิภาคจำนวน 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / ̀ / ปฏิภาคกับ กลาง-ระดับ, / ̀ / ปฏิภาคกับ / ˆ /, / ̀ / ปฏิภาคกับ / ˆ / ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ / ̀ / วรรณยุกต์ระดับ สูง-ขึ้น ปฏิภาคกับวรรณยุกต์ระดับ กลาง-ระดับ และปฏิภาคกับ / ˆ / วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ สูง-ตก และ / ̀ / วรรณยุกต์ระดับ ต่ำ-ตก ปฏิภาคกับ / ˆ / วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ สูง-ตก

สรุปผล

ระบบเสียงภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วยระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงวรรณยุกต์ สรุปได้ดังนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ แบ่งได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ ระบบเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ระบบเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ และระบบเสียงพยัญชนะท้าย พบว่า

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาไทยพวนมีจำนวน 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-/ , /t-/ , /c-/ , /k-/ , /ʔ-/ , /p^h-/ , /t^h-/ , /k^h-/ , /b-/ , /d-/ , /m-/ , /n-/ , /ŋ-/ , /ɲ-/ , /l-/ , /f-/ , /s-/ , /h-/ , /w-/ , และ /j-/ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะ

เกิดที่เพดาน /ŋ-/ ซึ่งหน่วยเสียงนี้ไม่มีในภาษาไทยมาตรฐาน ในขณะที่เดียวกันภาษาไทยมาตรฐานมีหน่วยเสียง /ch-/ และ /r-/ แต่หน่วยเสียงเหล่านี้ไม่มีในภาษาไทยพวน ซึ่งหน่วยเสียงเหล่านี้มีลักษณะการปฏิภาคกันระหว่างภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าระบบเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ในภาษาไทยพวนมีเสียงปฏิภาคจำนวน 2 หน่วยเสียง ได้แก่ /s-/ ปฏิภาคกับ /ch-/ และ /h-/ ปฏิภาคกับ /r-/ ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว /s-/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ฐานฟัน และปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ปฏิภาคกับ /ch-/ เป็นพยัญชนะระเบิด ฐานเพดานแข็ง ไม่ก้อง มีลม และเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว /h-/ เป็นพยัญชนะเสียดแทรก ฐานเส้นเสียง เสียงไม่ก้อง ปฏิภาคกับ /r-/ เป็นพยัญชนะรวิลิ้น ฐานฟันและปุ่มเหงือก เสียงก้อง

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำในภาษาไทยพวน พบเพียง 1 หน่วยเสียง นั่นคือ /khw-/ ส่วนหน่วยเสียงควบกล้ำ /pr-/ , /phr-/ , /pl-/ , /phl-/ , /tr-/ , /kr-/ , /khr-/ , /kl-/ , /khl-/ , /kw-/ มีในภาษาไทยมาตรฐานแต่ไม่มีในภาษาไทยพวน ซึ่งหน่วยเสียงเหล่านี้มีลักษณะการปฏิภาคกันระหว่างภาษาไทยพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าระบบเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยพวนมีเสียงปฏิภาคจำนวน 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /p-/ ปฏิภาคกับ /pr-/ /pl-/ , /ph-/ ปฏิภาคกับ /phr-/ /phl-/ , /t-/ ปฏิภาคกับ /tr-/ , /k-/ ปฏิภาคกับ /kr-/ /kl-/ และ /kh-/ ปฏิภาคกับ /khl-/ ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคกันอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ พยัญชนะต้น /p-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานริมฝีปาก เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /p+r หรือ l/ , พยัญชนะต้น /ph-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานริมฝีปาก เสียงไม่ก้อง มีลม ปฏิภาคกับหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /ph+r หรือ l/ , พยัญชนะต้น /t-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานฟันและปุ่มเหงือก เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /t+r/ , พยัญชนะต้น /k-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /k+r หรือ l/

และพยัญชนะต้น /kh-/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน เสียงไม่ก้อง มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะควบกล้ำ /kh+l/

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวนมีจำนวน 9 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p/, /-t/, /-k/, /-ʔ/, /-m/, /-n/, /-ŋ/, /-w/, /-j/ พบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวนมีจำนวน 9 หน่วยเสียงเหมือนกับภาษามาตรฐาน นอกจากนี้พบว่า คำที่มีเสียงพยัญชนะท้าย /-k/ ที่ประสมด้วยหน่วยเสียงสระ /a:/ ในภาษาไทยพวนจะออกเสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ แสดงให้เห็นว่ามีการปฏิภาคเสียงกัน กล่าวคือ เสียงพยัญชนะท้าย /-ʔ/ เป็นพยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเส้นเสียง เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม ปฏิภาคกับพยัญชนะท้ายเสียง /-k/ พยัญชนะเสียงระเบิด ฐานเพดานอ่อน เสียงไม่ก้อง ไม่มีลม

2. ระบบเสียงสระ ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงสระ จำนวน 21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น 9 หน่วยเสียงสระเสียงยาว 9 หน่วย และสระประสม 3 หน่วย เสียง ได้แก่ /i/, /i:/, /e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/, /u/, /u:/, /ə/, /ə:/, /a/, /a:/, /u/, /u:/, /o/, /o:/, /ɔ/, /ɔ:/, /i:a/, /u:a/, /u:a/ พบว่าหน่วยเสียงสระในภาษาไทยพวนมีจำนวน 21 หน่วยเสียงเท่ากับภาษาไทยมาตรฐาน และพบว่าระบบเสียงสระในภาษาไทยพวนมีการปฏิภาคจำนวน 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /u:/ ปฏิภาคกับ /u/, /u:/ ปฏิภาคกับ /u/, /a/ ปฏิภาคกับ /a:/, /o/ ปฏิภาคกับ /u/ และ /ə/ ปฏิภาคกับ /u/ ลักษณะการปฏิภาคของเสียงสระมี 2 ลักษณะ คือ มีการปฏิภาคระหว่างสระเสียงสั้นและเสียงยาว กับการปฏิภาคระหว่างระดับของลิ้น กล่าวคือ หน่วยเสียงสระ /u:/ เป็นสระเสียงยาวปฏิภาคกับ /u/ เป็นสระเสียงสั้น, /u:/ เป็นสระเสียงยาวปฏิภาคกับ /u/ เป็นสระเสียงสั้น, /a/ เป็นสระเสียงสั้นปฏิภาคกับ /a:/ เป็นสระเสียงยาว, /o/ สระหลัง ระดับลิ้นกลาง ปฏิภาคกับ /u/ สระหลัง ระดับสูง และ /ə/ สระกลางระดับลิ้นกลางปฏิภาคกับ /u/ สระกลาง ระดับลิ้นสูง

3. ระบบเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยพวน ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จำนวน 5 หน่วยเสียงเท่ากับภาษาไทยมาตรฐาน ประกอบด้วย หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น นอกจากนี้พบว่า ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยพวนมีการปฏิภาคจำนวน 3 หน่วยเสียง ได้แก่ / ˊ / ปฏิภาคกับ กลาง-ระดับ, / ˋ / ปฏิภาคกับ / ˆ /, / ˋ / ปฏิภาคกับ / ˆ / ซึ่งมีลักษณะการปฏิภาคอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ / ˊ / วรรณยุกต์ระดับ สูง-ขึ้น ปฏิภาคกับ วรรณยุกต์ระดับ กลาง-ระดับ และปฏิภาคกับ / ˆ / วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ สูง-ตก และ / ˋ / วรรณยุกต์ระดับต่ำ-ตก ปฏิภาคกับ / ˆ / วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ สูง-ตก

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ทัศนัย อารมณฺ์สุข. 2521. การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนกับ
ภาษาไทยมาตรฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- โพธิ์ แซ่มลำเจียก. 2537. ตำนานไทยพวน. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาร.
- ยุทธิชัย อุภากรดี และคณะ. 2565. การเปรียบเทียบภาษาไทยพวนกับภาษาไทย
มาตรฐานจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษา ณ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี.
รายงานการวิจัยประจำรายวิชา 01361541 ภาษาถิ่นของไทย ภาควิชา
ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัชณี ศรีสุวรรณ. 2527. ลักษณะภาษาไทยพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. 2531. ภาษาถิ่นตระกูลไทย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. 2562. ภาษาและวัฒนธรรมไตคำตี้-ไทยพวน.
ค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://thlg.human.ku.ac.th/?p=2321>.
- ศิริชัย หอมดวง. 2559. การแปรเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวน อำเภอบ้านฝื่อ
จังหวัด อุตรธานี. วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5(1), 122-137.

ภาษาต่างประเทศ

- Tanprasert, Pornpen. 2003. A Language Classification of Phuan in
Thailand: A Study of the tone System. Ph.D. Dissertation
Mahidol University.